

Marktberichtgeving

Europa is van alle markten thuis

Dit seizoen werden er in de Europese Unie minder granen, oliehoudende zaden en suikerbieten uitgezaaid. Als gevolg van de gunstige weersomstandigheden deze winter, wordt er wellicht meer graan geoogst dan vorig jaar – ondanks het kleinere areaal. Als gevolg van de stabiele prijzen wordt voor melk in 2019 een verdere stijging van de productie verwacht. De Europese rundvleesproductie daarentegen zakt dit jaar verder weg, terwijl de groei van de Europese varkens- en pluimveevleesproductie zich doorzet, maar door de bekende omstandigheden eerder beperkt zal blijven.

Jacques Van Outryve / Illustratie: Joris Snaet

De Europese Commissie bracht vorige week haar korte-termijnvooruitzichten voor de belangrijkste Europese landbouwmarkten uit. De resultaten lagen aan de basis van een kort maar geanimeerd gesprek op de maandelijkse Raad van ministers van Landbouw. De marktsituatie in bepaalde sectoren wordt volgens sommige lidstaten, waaronder België, te rooskleurig voorgesteld, onder meer doordat de Europese Commissie in haar vooruitzichten voor 2019 (nog) geen rekening houdt met de brexit. Daarnaast worden dierlijke sectoren met ziektes bedreigd en zal de droogte van de voorgaande jaren in bepaalde gebieden van Europa ▸

copyright Boer&Tuinder

ongetwijfeld ook bij normale weersomstandigheden dit seizoen nazinderen. De vraag luidt wat nog 'normale' weersomstandigheden zijn.
De Ierse landbouwminister trok aan de alarmbel voor de rundvleessector. Hij werd gevolgd door ons land. De Ieren dreigen de markt van de overblijvende 27 EU-lidstaten met hun rundvlees te overspoelen wanneer zij na de brexit niet langer vrije toegang zouden krijgen tot de Britse markt. Europees landbouwcommissaris Phil Hogan, zelf een Ier, is zich van de situatie bewust en herinnerde de ministers nogmaals aan de noodmaatregelen die in het kader van het GLB ingeroepen kunnen worden om markten te ondersteunen. Hij vroeg de ministers om de nodige bewijzen van marktverstoring aan te leveren. Verzamelt de Europese Commissie dan zelf geen bewijsmateriaal?

***Dashboards* geven in één oogopslag de marktsituatie weer.**

Inzamelen van marktgegevens

De Europese Commissie is voor haar beslissingen sterk afhankelijk van de marktgegevens die ingezameld en verstrekt worden door de lidstaten. Die slagen er vaak niet in om snel de juiste gegevens aan Europa door te spelen. Dat is ook niet eenvoudig. Landbouwmarkten kennen binnen Europa geen landsgrenzen. Bovendien zijn private marktspelers niet altijd geneigd om open kaart te spelen. "Kennis maakt deel uit van het marktspel", zo wordt gezegd. Een marktgericht landbouwbeleid veronderstelt nochtans dat de marktspelers beschikken over gelijke wapens, zoals marktinformatie. De Europese Commissie beloofde beterschap en heeft de jongste jaren grote stappen gezet met haar *EU Market Dashboards* en *EU Market Observatories*.

Sinds de afbouw van de marktbescherming bij de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB), de afschaffing van productiequotaregelingen en de toevloed van handelsakkoorden zijn de schommelingen op de landbouwmarkten immers sterk toegenomen. Om de positie van de landbouwsector in de voedingsketen te versterken en om landbouwers in staat te stellen op het juiste moment de juiste bedrijfsbeslissing te nemen, moeten ze permanent over goede marktinformatie beschikken.

Toegankelijke marktinformatie

Het idee van deze *dashboards* en observatoria werd voor het eerst uitgetest in de zuivelsector, naar aanleiding van de zuivelcrisis na de afschaffing van de melkquota. Ze werden nadien uitgebreid naar andere sectoren. De *dashboards* die permanent bijgewerkt worden, tonen in een enkele screenshot (computerbeeld) de huidige situatie op de markt en haar omgeving. Er zijn meer dan tachtig indicatoren. Sommige zijn *need to know*, andere *nice to know*. Met andere woorden de ene zijn noodzakelijk om inzicht te krijgen in de markt, andere zijn interessant maar niet noodzakelijk. Het gaat van vraag en aanbod, markt- en consumptieprijzen zowel binnen als buiten de EU, in- en uitvoer, publieke voorraden, de koers van de euro, tot zelfs weersomstandigheden. Gegevens van private voorraden zijn niet voorhanden. *Dashboards* geven in één oogopslag de 'publieke' situatie op markt weer. Er zijn *dashboards* beschikbaar van melk en zuivelproducten, rundvlees, varkensvlees, pluimveevlees, eieren, granen oliehoudende zaden, suiker, olijfolie, wijn, tomaten, appelen, citrusvruchten, perziken en nectarines. Voor producten met een in- en uitvoer die onderhevig

"Marktcrisissen kondigen zich zelden vooraf aan."

copyright Boer&Tuinder

"Europa heeft zijn cijfermateriaal sterk verbeterd. Maar het kan nog beter."

is aan in- en/of uitvoerquota, wordt de stand van zaken van deze quota gegeven, zodat je op de hoogte blijft van wat nog met een licentie in- en/of uitgevoerd kan worden in de loop van het jaar. Via hun dashboard kunnen piloten of chauffeurs zich vergewissen van de situatie van het vliegverkeer of van de weg. Het toont ook de toestand van het vliegtuig of de wagen zelf. Denk hierbij aan de rentabiliteit op een gegeven moment.

De *market observatories* gaan een stap verder. Rekening houdend met de evolutie van de kosten wordt de gemiddelde rentabiliteit van een sector berekend voor de EU én per lidstaat. Ook de prijzen van toeleveringsproducten (kosten) schommelen meer dan vroeger. De rentabiliteit is een indicator die je in het oog moet houden, want ze kan snel keren. De Europese Commissie stelt *EU Market Observatories* ter beschikking voor de zuivelmarkt, vleesmarkt (rundvlees, varkens, pluimveevlees), suikermarkt en akkerbouwsector (granen, olie- en eiwithoudende gewassen). In de loop van dit jaar worden twee nieuwe observatoria of uitkijkposten geïnstalleerd, met name voor groenten en fruit en voor de wijnsector. Deze uitkijkposten zijn nuttig om een mogelijke marktcrisis tijdig te zien aankomen, zodat tijdig ingegrepen kan worden – op voorwaarde dat het om juiste en actuele gegevens gaat, die tegelijk een betrouwbaar beeld geven van de marktevolutie.

EU Market Observatories worden begeleid door een comité van experts uit meerdere schakels in de keten, ook uit de landbouwsector. Ze komen een- tot tweemaal per jaar bijeen om de resultaten te bespreken, indicatoren aan te passen en hun accuraatheid te verzekeren. De vergaderagenda's, verslagen en presentaties zijn vrij beschikbaar op de website van de Europese Commissie (zie hieronder).

En Boerenbond?

Crisissen kondigen zich zelden in volle transparantie vooraf aan. Dat heeft het verleden geleerd. Kunnen deze instrumenten nuttig zijn om crisissen te voorkomen of niet? We vragen het aan François Huyghe, economisch adviseur bij Boerenbond. Hij wijst op het feit dat beide instrumenten marktinformatie zeer toegankelijk maken, wat de transparantie op de markt ongetwijfeld ten goede komt. Je kunt intekenen op de website van de Europese Commissie, zodat je over bijgewerkte versies van de *dashboards* kunt beschikken. Volstaat deze informatie? "Ze zijn een hulpmiddel", zegt François Huyghe. "Je moet de informatie juist interpreteren en aanvullen met andere gegevens, zoals evoluties op termijnmarkten, geopolitieke gebeurtenissen of dreigingen, weersomstandigheden, zelfs specifieke weerfenomenen, in Europa zowel als in andere productiegebieden. Denk hierbij aan *El Ninõ* of *El Ninã*. Zij hebben een steeds grotere invloed op vraag en aanbod." ■

Short-Term Outlook for EU. Lente 2019 (https://ec.europa.eu/agriculture/markets-and-prices_en)

EU Market Observatories (https://ec.europa.eu/agriculture/market-observatory_en)

Agriculture Markets: Dashboards and Tariff Rates Quotas (TRQs) (https://ec.europa.eu/agriculture/dashboards_en)

François Huyghe
economisch adviseur
francois.huyghe@boerenbond.be

Marktinformatie

Over markten ben je nooit uitgepraat, maar je moet je wel kunnen baseren op actueel en vooral juist cijfermateriaal. Hier knelde het Europese schoentje: de gegevens waarop Eurostat, het statistisch bureau van de Europese Commissie, zijn marktvooruitzichten en rapporteringen baseerde, waren verre van ideaal. Vooral in de varkenssector waren de gegevens onbetrouwbaar en onvolledig. Essentiële informatie, bijvoorbeeld over opslag van vers en bevroren vlees, ontbrak. Zonder deze kennis kan je geen ernstige voorzieningsbalansen opstellen. De sector kreeg het verwijt dat hij zijn productie onvoldoende plande, maar hiervoor zijn minstens accurate gegevens nodig. Er woedde een varkensmarktcrisis, maar de cijfers van de Europese Commissie gaven geen rood signaal aan, waardoor ze ook niet geneigd was om op te treden. Boerenbond heeft Marianne Thyssen, Europees commissaris van Werkgelegenheid en Sociale Zaken maar ook bevoegd voor Eurostat, daar destijds op gewezen.

Inmiddels is het cijfermateriaal verbeterd. De lidstaten én de Europese Commissie hebben de inzameling van gegevens geharmoniseerd, versneld en aangevuld. Boerenbond is trouwens lid van het comité van experts dat de kwaliteit van sommige landbouwstatistieken analyseert en bewaakt.

copyright Boerenbond